

Sectorrapport Kinderopvang Jaarcijfers 2018

WAARBORGFONDS
KINDEROPVANG

Voorwoord

Voor u ligt het Sectorrapport Kinderopvang. Een rapport met een objectieve en onafhankelijke weergave van de financiële ontwikkeling van de sector Kinderopvang. Aan deze uitgave hebben 223 kinderopvangorganisaties deelgenomen door de jaarrekening over 2018 aan te leveren. Hiervan konden er 222 gebruikt worden voor de sectoranalyses. Met in totaal 96.807 kindplaatsen dagopvang en 120.773 kindplaatsen buitenschoolse opvang vertegenwoordigen ze een groot deel van de capaciteit in de kinderopvang.

We bedanken al deze kinderopvangorganisaties voor hun deelname aan het Sectorrapport. Een groot deel van de organisaties werkt jaarlijks mee en draagt daarmee bij aan de continuïteit van onafhankelijk sectorinzicht.

De daadwerkelijke effecten omtrent de invoering van de maatregelen uit de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK) zijn nog niet uit deze cijfers te herleiden. Deze zullen pas volgend jaar zichtbaar worden. Vanuit onze ondersteuning aan de sector specifiek gericht op de invoering van de wet en de financiële gevolgen zien we wel de nodige vraagstukken en worstelingen. We ondersteunen daarbij waar mogelijk. Door een beduidend deel van de sector wordt de invoering van de maatregelen en het opvangen van de financiële effecten als uitdaging ervaren, daarom blijven we deze ondersteuning continueren.

In 2018 is een verbetertraject omtrent presentatie van sectorinformatie gestart. Dit resulteert allereerst in een aangepast sectorrapport. Als eerste treft u in deze uitgave het reguliere overzicht aan van de balansposities en verlies en winstrekening over 2018 van alle deelnemers van dit jaar. De kengetallen worden echter vanaf deze uitgave gepresenteerd via een trendanalyse, waarbij wordt gekeken naar de kinderopvangorganisaties die zowel de cijfers van 2017 als ook van 2018 aangeleverd hebben. Dit zijn 189 kinderopvangorganisaties in totaal.

Komend jaar gaan we aan de slag met een meer gedetailleerde uitwerking van de kostprijs van kinderopvang. Het doel is om in 2020 een onafhankelijk onderzoek uit te voeren naar de daadwerkelijke kostprijs per productsoort in de sector.

De ambitie om het Sectorrapport eerder in het jaar te delen blijft lastig in te vullen. Veel organisaties hebben de jaarcijfers pas na de zomer definitief. Dit zorgt ervoor dat we vanaf oktober kunnen starten met analyseren.

We hebben het rapport ook dit jaar weer met veel plezier samengesteld. Zijn er naar aanleiding van het rapport vragen of is er ondersteuning gewenst? Schroom dan niet en neem contact met ons op!

Namens het team van het Waarborgfonds Kinderopvang,

Utrecht, 28 november 2019

Martin van Osch

Inhoudsopgave

Voorwoord	Pagina 2
Inhoudsopgave	Pagina 3
Deel 1: Financiële analyse alle deelnemers	Pagina 4
Deel 2: Trendanalyse 2017 en 2018	Pagina 6
Formuleblad	Pagina 10
Colofon	Pagina 11

Financiële analyse

In deze financiële analyse geven we informatie over de gemiddelde financiële positie per 31 december 2018 op basis van de balans en resultatenrekening. Om de ontwikkeling van de balans en resultatenrekening te schetsen, wordt de uitkomst vergeleken met de resultaten van de voorgaande edities van het Sectorrapport. Hierbij wordt opgemerkt dat kenmerken van de deelnemersgroep jaarlijks verschillen, onder andere wat omvang en samenstelling betreft. Over de jaren bezien geeft het echter een goed inzicht in de sectorontwikkelingen.

Deelnemersprofiel

Voor deze editie van het Sectorrapport gaven in totaal 223 kinderopvangorganisaties inzage in hun jaarrekening 2018. Eén jaarrekening was niet te gebruiken in verband met een gebroken boekjaar.

De onderzoeksgroep omvat 37,6% van het totale aantal kindplaatsen in Nederland. Vergeleken met de vorige editie van het Sectorrapport nam het aantal deelnemers met 49 toe. Gezamenlijk vertegenwoordigen de deelnemers 28,2% van de sector qua locaties dagopvang en 35,9% van de sector qua locaties buitenschoolse opvang.

Tabel 1: Profiel deelnemers Sectorrapporten 2016, 2017 en 2018

Editie Sectorrapport	2016	2017	2018	Sector*
Aantal deelnemers	208	173	222	
Kindplaatsen HEDO	74.815	106.284	96.807	284.271
Kindplaatsen BSO	106.772	131.601	120.773	294.844
Kindplaatsen HEDO + BSO	181.587	237.885	217.580	579.115

* Sectorgegevens LRK ultimo 2018

Financiële positie

De financiële positie wordt getoond aan de hand van de balans en de resultatenrekening over 2018. De gegevens van 2016 en 2017 worden eraanast vermeld.

Alle cijfers worden in percentages van het balanstotaal, respectievelijk de totale baten, weergegeven.

Financiële analyse

Balans

Tabel 2: Balans 2016, 2017 en 2018 (procentueel)

In % van het totaal	2016	2017	2018		2016	2017	2018
Activa				Passiva			
Immateriële vaste activa	1,9	2,2	2,4	Aansprakelijk vermogen	41,9	44,2	48,6
Materiële vaste activa	45,0	41,7	40,0	Voorzieningen	6,7	5,2	4,2
Financiële vaste activa	2,9	1,9	1,8	Lang vreemd vermogen	12,8	9,6	8,7
Vlottende activa	7,8	8,7	8,4	Kort vreemd vermogen	38,6	41,0	38,5
Liquide middelen	42,5	45,5	47,4				
Totale activa	100	100	100	Totaal passiva	100	100	100

Resultatenrekening

Tabel 3: Resultatenrekening 2016, 2017 en 2018 (procentueel)

In % van de totale baten	2016	2017	2018
Omzet	93,8	94,7	95,1
Overige opbrengsten	1,0	1,5	1,4
Subsidies	5,0	3,6	3,4
Rentebaten	0,1	0,1	0,1
Buitengewone baten	0,1	0,1	0,0
Totale baten	100,0	100,0	100,0
Personeelslasten	68,1	68,5	69,3
Huisvestinglasten	14,6	13,5	12,3
Afschrijvingen onroerend goed	1,1	0,7	0,7
Afschrijvingen overig	2,6	2,4	2,3
Overige bedrijfslasten	10,1	10,7	9,8
Rentelasten	0,2	0,2	0,1
Rentelasten hypothecaire leningen	0,3	0,2	0,1
Buitengewone lasten	0,0	0,0	0,0
Totale bedrijfslasten	97,0	96,2	94,6
Resultaat voor privé / vennootschapsbelasting	3,0	3,8	5,4
Aandeel derden en privé-onttrekkingen	0,2	0,3	0,7
Vennootschapsbelasting	0,5	0,8	1,2
Resultaat na privé / vennootschapsbelasting	2,3	2,7	3,5
Uitgekeerd dividend	0,1	0,2	0,4

Trendanalyse

Kengetallen

In de trendanalyse wordt dieper ingegaan op de financiële ontwikkeling van de organisaties die voor zowel 2017 als 2018 de informatie hebben aangeleverd. Daarmee is er een analyse over de ontwikkeling van de kengetallen te maken.

Naast de reguliere financiële kengetallen wordt er in dit deel ook ingegaan op de personeelslasten en de huisvestingslasten. Twee onderdelen die een groot aandeel in de exploitatie van de kinderopvang hebben. De definities en gebruikte formules zijn te vinden op de formulepagina. Tot slot wordt ingegaan op de financierbaarheid van de onderzoeksgroep. Hierbij wordt uitgegaan van algemene normen, individuele banken hebben hier eigen beleid op bepaald wat kan afwijken van de algemene norm.

Let op: De kengetallen zijn berekend als het gemiddelde van alle individuele kengetallen van de organisaties, zonder daarbij rekening te houden met - te 'wegen' naar - omzetgrootte of balanstotaal.

Tabel 4: Samenvatting kengetallen 2017 en 2018

Kengetallen	2017	2018
Gemiddelde Solvabiliteit (%)	17,5	20,8
Gemiddelde Rentabiliteit (%)	3,0	4,0
Gemiddelde Liquiditeit	1,7	1,7
Gemiddelde debiteurentermijn (in dagen)	8,0	7,6
Gemiddelde aflossingscapaciteit	7,4	17,1
Gemiddelde huisvestingslasten (%)	12,0	11,3
Gemiddelde personeelslasten (%)	71,3	71,2

Solvabiliteit

Kengetal solvabiliteit 20,8%

De solvabiliteit is in 2018 met 3,3% gestegen ten opzichte van 2017. Deels door toevoeging vanuit het resultaat en deels door wijzigingen in balansposities. Er wordt onder andere op het lang vreemd vermogen afgelost, waardoor het aandeel eigen vermogen op het totaal groter wordt. De aflossingen op het lang vreemd vermogen komen deels voort uit de sterke liquiditeitspositie bij een deel van de sector.

De versterking van de gemiddelde solvabiliteit is positief en daarmee komt de sector in de buurt van wat diverse financiers als acceptabel benoemen. Als we het kengetal met de ontwikkeling van de gemiddelde solvabiliteit in het MKB vergelijken, dan blijft de sector achter. Uit onderzoek blijkt namelijk dat in het MKB de solvabiliteit momenteel ruim boven 30% ligt (bron: jaarbericht Staat van het MKB 2019, CBS).

Tabel 5: Spreiding solvabiliteit deelnemers

Verdeling solvabiliteit naar %	2017	2018
< 0%	17,5	15,3
0% tot 10%	7,9	5,3
10% tot 20%	8,5	6,9
> 20%	66,1	72,5

Tabel 5 laat zien dat de groep met een solvabiliteit groter dan 20% wederom is toegenomen. Het aantal organisaties met een negatieve solvabiliteit neemt af, maar blijft een stevig aandeel in het totaal hebben.

Trendanalyse

Rentabiliteit

Kengetal rentabiliteit 4,0%

De rentabiliteit geeft het verband weer tussen het financiële resultaat van de organisatie en de omzet. Dit laat zien in hoeverre een organisatie in staat is om haar omzet en kosten goed op elkaar af te stemmen. De gemiddelde rentabiliteit van de groep van 189 deelnemers is in 2018 met 1% gestegen ten opzichte van 2017.

Tabel 6: Spreiding rentabiliteit deelnemers

Verdeling rentabiliteit naar %	2017	2018
< 0%	23,3	21,7
0% tot 3%	30,7	31,2
3% tot 10%	39,7	34,9
> 10%	6,3	12,2

78,3% van de deelnemers heeft een positieve rentabiliteit, in 2017 was dat 76,7%. Het aantal organisaties met een negatieve rentabiliteit is gedaald, maar met een aandeel van 21,7% van de organisaties is dit nog steeds fors.

Liquiditeit

Kengetal liquiditeit 1,7

De algemeen aanvaarde veilige norm voor liquiditeit is een liquiditeitscijfer van 1 of hoger. Wanneer een organisatie een kengetal van 1 of hoger heeft, kan de organisatie aan haar korte termijn verplichtingen voldoen. De gemiddelde liquiditeit is in 2018 gelijk gebleven met 2017 (1,7).

Van de deelnemersgroep had 36,5% een uitkomst lager dan 1, dit is een kleine verbetering ten opzichte van vorig jaar (38,1%), maar betreft nog steeds een te grote groep.

Tabel 7: Verdeling liquiditeit deelnemers

Verdeling naar %	2017		2018	
	aantal	%	aantal	%
Aantal organisaties met een liquiditeit <1	72	38,1%	69	36,5%
Aantal organisaties met een liquiditeit >1	117	61,9%	120	63,5%

Debiteurentermijn

Gemiddeld debiteurentermijn (in dagen) 7,6

De debiteurentermijn geeft inzicht in het aantal dagen dat organisaties daadwerkelijk moeten wachten op betaling door een klant. Hoe korter de termijn, hoe beter voor de financiële positie van de organisatie.

Een termijn van 14 dagen of minder wordt over het algemeen als bedrijfsmatig verantwoord beschouwd. In 2018 voldeden 166 organisaties (87,8%) hieraan. Dit is gelijk aan 2017.

Trendanalyse

Aflossingscapaciteit

Gemiddelde aflossingscapaciteit 17,1

De aflossingscapaciteit geeft weer in hoeverre de organisatie in staat is om haar aflossingsverplichtingen na te komen. Bij dit kengetal is alleen gerekend met de organisaties die ook daadwerkelijk een aflossingsverplichting hadden.

Het kengetal is positief. Van de deelnemers met een aflossingsverplichting had 87% een score hoger dan 1. 13% van de partijen met een aflossingsverplichting had daarmee onvoldoende ruimte om aan de verplichtingen te voldoen. Dit is een verbetering ten opzichte van 2017, in dat jaar had 16% onvoldoende ruimte om aan de verplichten te voldoen.

Huisvestingslasten

Kengetal gemiddelde huisvestingslasten 11,3%

Het kengetal wordt berekend op basis van de huisvestingslasten inclusief de afschrijvingen onroerend goed en rentelasten hypothecaire leningen.

De huisvestingslasten zijn berekend als het gemiddelde van alle individuele kengetallen van de deelnemers. Als we dit vergelijken met 2017 (12,0%), dan zien we dat de gemiddelde huisvestingslasten met 0,7% zijn gedaald.

50% van de deelnemers heeft een percentage huisvestingslasten tussen 8,6% en 13,6%. In 2017 lag dit percentage tussen 9,2% en 14,5%.

Personeelslasten

Kengetal gemiddelde personeelslasten 71,2%

Bij de berekening van dit kengetal zijn de privé-onttrekkingen meegenomen in de personele lasten. Als we dit kengetal vergelijken met 2017, dan zien we dat de gemiddelde personeelslasten nagenoeg gelijk zijn gebleven ten opzichte van 2017.

50% van de deelnemers heeft een percentage personeelslasten tussen 68,1% en 75,4%. In 2017 lag dit percentage tussen 67,4% en 75,2%.

Financierbaarheid van de sector

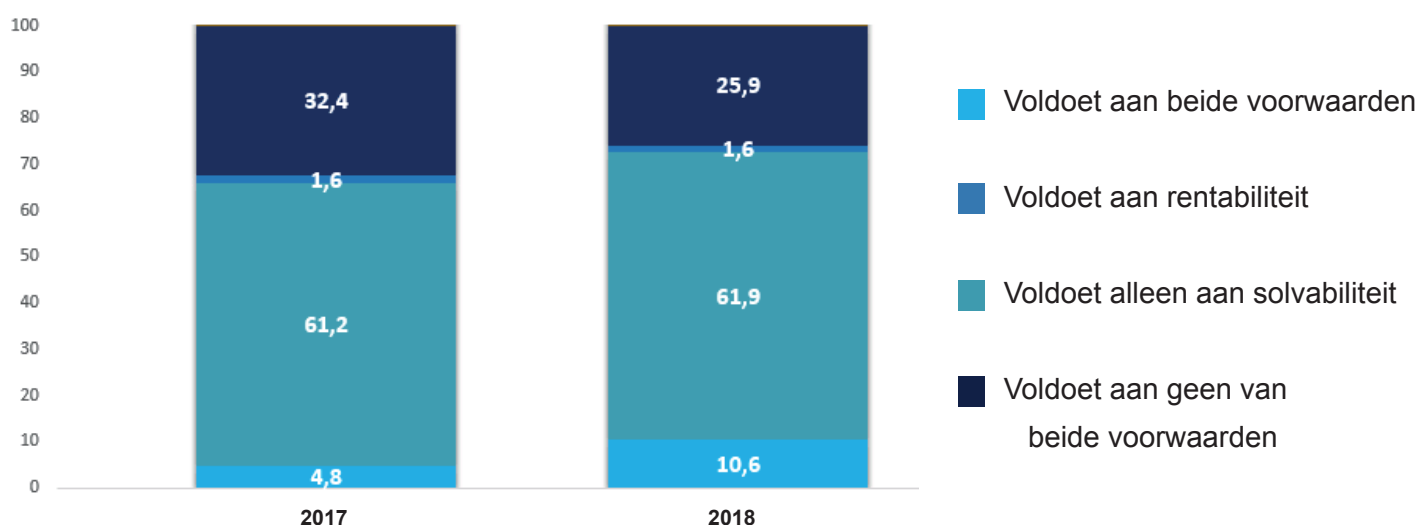
Uit eigen onderzoek door onder andere analyse van de jaarrekeningen en gesprekken met kredietverschaffers, blijkt dat er op dit moment weinig kinderopvangorganisaties gebruik maken van externe financiering. Dit beeld past bij hetgeen dat is gepresenteerd door het CBS over het investerings- en financieringsvolume bij het MKB (bron: Jaarbericht Staat van het MKB 2019, CBS). In die zin wijkt de sector niet af van het MKB.

Om een beeld van de financierbaarheid van de kinderopvang te verkrijgen, zijn de gemiddelden van de groep deelnemers vergeleken met wat we reguliere normeringen noemen (20% solvabiliteit en 10% rentabiliteit). Al vanaf het begin van het Sectorrapport wordt bij de weergave van de financierbaarheid van de sector met deze normen gerekend. Individuele kredietverschaffers hebben een eigen normering die vaak hoger ligt.

Trendanalyse

Van de deelnemers voldeed 10,6% in 2018 (4,8% in 2017) aan beide genoemde criteria. 63,5% van de deelnemers voldeed aan één van beide criteria (62,8% in 2017). De overige 25,9% (32,4% in 2017) voldeed aan geen van beide voorwaarden, dit is nog steeds een fors aantal.

Grafiek 1: Financierbaarheid van de sector

Kengetallen op basis van omzetklasse

Onderstaand zijn de kengetallen berekend voor de 189 deelnemers verdeeld over drie omzetklassen. De omzetklassen zijn bepaald op basis van de verdeling bij de 189 deelnemers. In de groep van groter dan € 3mln. omzet is de spreiding groot.

Tabel 8: Kengetallen naar omzetklassen

Kengetallen naar omzetklassen	< 1 mln		1-3 mln		> 3 mln	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Solvabiliteit (%)	-/- 4,3	-/- 4,9	18,0	27,1	36,0	34,9
Rentabiliteit (%)	3,0	5,0	3,1	4,1	3,0	3,1
Liquiditeit	2,3	2,1	1,2	1,4	1,6	1,6
Huisvestingslasten (%)	10,8	10,4	11,3	10,3	13,7	12,7
Personeelslasten (%)	72,8	71,2	71,5	72,1	69,8	70,6

De solvabiliteitspositie van de organisaties met een omzet onder de € 1 mln. is verslechterd. Vaak is hier echter sprake van “kleinere” balansen en zit de sturing van de organisatie niet op dat kengetal.

De liquide positie is voor deze organisaties vaak het meest relevante kengetal. Is er voldoende in kas om aan de kortlopende verplichtingen te voldoen? Van deze kleinere organisaties is het liquiditeitskengetal wel goed.

Formuleblad

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft aan in hoeverre een organisatie in staat is om aan haar langlopende verplichtingen te voldoen en om eventuele toekomstige verliezen op te vangen op een bepaald moment. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe beter. In het Sectorrapport berekenen we dit als volgt:

$$\frac{(\text{Aansprakelijk vermogen} + \text{subsidiebijtelling} - \text{vordering deelneming/DGA}^* - \text{goodwill}) \times 100\%}{\text{Balanstotaal} - \text{goodwill} - \text{vordering deelneming/DGA}}$$

**Directeur Grootaandeelhouder*

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de verhouding weer tussen het resultaat en de omzet. Dit laat zien in hoeverre een organisatie in staat is om haar kosten zodanig te beheersen dat er een optimaal resultaat vanuit de gegenereerde omzet resteert. De berekening is als volgt:

$$\frac{\text{Toevoeging eigen vermogen} \times 100\%}{\text{Omzet} + \text{overige opbrengsten} + \text{subsidies}}$$

Liquiditeit

De liquiditeit geeft aan in welke mate een organisatie aan haar kortlopende verplichtingen kan voldoen op een bepaald moment. Met andere woorden: heeft de organisatie voldoende werkkapitaal? De liquiditeitswaarde zou tenminste 1 moeten zijn. Dit wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{Vlottende activa} + \text{liquide middelen}}{\text{Vlottende passiva}}$$

Debiteurentermijn

Organisaties hanteren in de regel een betalingstermijn van 14 dagen. De debiteurentermijn geeft inzicht in het aantal dagen dat organisaties daadwerkelijk moeten wachten op betaling door de klant. Hoe korter de termijn, hoe beter voor de financiële positie van de organisatie. De berekening - op basis van de post 'debiteuren' uit de balans - is als volgt:

$$\frac{\text{Debiteuren} \times 365 \text{ dagen}}{\text{Totale baten}}$$

Aflossingscapaciteit

Aflossingscapaciteit is de financiële ruimte die een organisatie heeft om aan de aflossingsverplichtingen te voldoen. De aflossingscapaciteit is berekend op basis van de toevoeging aan het eigen vermogen plus de afschrijvingen. De aflossingsverplichtingen zijn herleid uit de jaarrekeningen. Een groot aantal kinderopvangorganisaties neemt de aflossingen voor het komende boekjaar op onder de kortlopende schulden. Een uitkomst van 1 of meer betekent dat een organisatie aan haar aflossingsverplichtingen kan voldoen. De berekening is als volgt:

$$\frac{\text{Aflossingscapaciteit}}{\text{Aflossingsverplichting}}$$

Colofon

Uitgave, redactie en vormgeving

Stichting Waarborgfonds Kinderopvang

www.waarborgfondskinderopvang.nl

info@waarborgfondskinderopvang.nl

Twitter: @WaarborgfondsKO

[Linkedin.com/company/waarborgfonds-kinderopvang](https://www.linkedin.com/company/waarborgfonds-kinderopvang)

In samenwerking met

Brancheorganisatie Kinderopvang

Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang

BOinK

Voor Werkende Ouders

VGOB

Foto-credits

Foto voorkant: Sunny studio

Foto inhoudsopgave: Sunny studio

Foto achterblad: Rawpixel.com

Bedankt.

